

СПІВРОБІТНИЦТВО МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄС В ЕНЕРГЕТИЧНІЙ ГАЛУЗІ

ДРУГИЙ СПІЛЬНИЙ ЗВІТ ЄС-УКРАЇНА

Про хід реалізації положень Меморандуму про порозуміння між ЄС та Україною щодо співробітництва в енергетичній сфері протягом 2007 року

КОНТЕКСТ

Підписаний 1 грудня 2005 року в контексті реалізації положень Плану дій ЄС-Україна Меморандум між Україною та Європейським Союзом про порозуміння щодо співробітництва в енергетичній галузі (МП), визначає в який спосіб обидві сторони планують організувати роботу з метою зближення їх енергетичних ринків.

МП визначає спільну стратегію щодо поступової інтеграції енергетичного ринку України з ринком ЄС, і складається із дорожніх карт, що охоплюють наступні напрямки: (1) ядерна безпека; (2) інтеграція електроенергетичного і газових ринків; (3) безпека енергопоставок і транзит вуглеводнів; (4) вугільний сектор. Обидві сторони визнали значення, що має розробка п'ятої дорожньої карти з питань поглиблення співробітництва в галузі енергоефективності, що також включатиме питання, пов'язані із запровадження поновлюваних джерел енергії, а також змін клімату.

Перший звіт щодо виконання МП у 2006 році було представлено 27 жовтня 2006 року на Самміті ЄС-Україна в м. Хельсінкі. Цей другий звіт висвітлює виконання МП, починаючи з вказаного часу.

ПРОГРЕС ЗА ОСНОВНИМИ НАПРЯМКАМИ У 2007 РОЦІ

1. РОБОЧА ГРУПА З ЯДЕРНОЇ БЕЗПЕКИ

Було погоджено Технічне завдання щодо спільної оцінки стану ядерної безпеки на АЕС України, яку буде здійснено МАГАТЕ, ЄК та Україною з метою підтримки виконання положень МП, що стосуються ядерної безпеки.

Робоча програма проекту включатиме чотири основні напрямки, що мають відношення до ядерної безпеки, а саме: проектна безпека, експлуатаційна безпека, радіоактивні відходи/зняття з експлуатації та регуляторні питання:

- Детальний Технічний Посібник для перегляду проектною безпеки (завдання 1) було погоджено поміж зацікавленими сторонами та додається до Технічного завдання спільного проекту;

- Завдання експлуатаційної безпеки буде представлено у відповідності до формату, процедур та правил місії OSART МАГАТЕ;

- Щодо завдання радіоактивні відходи/ виведення АЕС з експлуатації, погодженим Технічним завданням передбачено, що спеціальний технічний посібник, який включатиме запитальники, буде підготовлено МАГАТЕ та погоджено усіма сторонами, залученими до початкової зустрічі проекту;

- Щодо регуляторних питань, Технічне завдання передбачає, що перегляд буде проведено групою міжнародних експертів (високо посадових осіб у сфері регулювання) та те, що остаточний деталізований обсяг робіт, включаючи всі процедурні та організаційні деталі буде визначено та погоджено на початковій зустрічі спільного проекту.

Виконання спільного Проекту буде головним чином фінансуватися в рамках Інструменту Співпраці з Ядерної Безпеки. Це питання наразі розглядається у Європейській Комісії та початок проекту очікується у третій чверті 2007 року.

Після початкової зустрічі, українська сторона відновить самооцінку у відповідності до Технічного Посібника на відібраних пілотних АЕС з тим, щоб перевірити необхідність можливого перегляду положень Технічного Посібника перед початком здійснення оцінки на всіх інших блоках.

2. РОБОЧА ГРУПА З ПИТАНЬ ІНТЕГРАЦІЇ РИНКІВ ЕЛЕКТРОЕНЕРГІЇ ТА ГАЗУ

Під час другого засідання робочої групи, що відбулося 23 березня 2007 року, було розглянуто прогрес щодо приведення у відповідність законодавства в сфері електроенергії та газу, а також стан виконання проекту UCTE щодо інтеграції України в UCTE та реформування тарифів на електроенергію та газ.

Протягом минулого року Україною було досягнуто значного поступу у приведенні цін у відповідність з рівнем покриття витрат, але потреба у подальшому покращанні ситуації в цьому напрямку залишається на порядку денному для забезпечення повного покриття витрат та залучення необхідних інвестицій. Вказані заходи мають впроваджуватись з урахуванням їх соціального впливу.

Щодо зміцнення незалежної позиції Національної Комісії Регулювання Електроенергетики України (НКРЕ), Українська влада підготувала проекти закону, метою якого є повне відокремлення регулятора від електричного та газового сектору, а також забезпечення фінансування НКРЕ через спеціальний фонд державного бюджету. Закон знаходиться на етапі його вивчення Парламентом та, відразу після ухвалення, Українська сторона надасть копію Європейській Комісії для детального аналізу на відповідність *acquis* ЄС

В цьому контексті, триває виконання проекту Твіннінгу, метою якого є зміцнення регуляторної та правової здатності НКРЕ в секторі електроенергетики. Проект, зокрема, зосередиться на зміцненні позиції НКРЕ щодо розробки політики та впровадження заохочувальної системи регулювання, якості стандартів, розмежування розподілу та поставки, ціноутворення на передачу, а також загальної підтримки щодо приведення енергетичного законодавства у відповідність до чинного *acquis* ЄС в сфері енергетики. Подібний проект у газовому секторі для НКРЕ зараз знаходиться на етапі підготовки та має розпочатися до кінця року.

Щодо спільної заявки України та Молдови на приєднання до UCTE (Союз з координації передачі електроенергії), було утворено спільну робочу групу, яка проводила регулярні засідання, останнє з яких відбулося 26 червня 2007 року у

Бухаресті. З цієї нагоди, проект Технічного завдання проекту із підключення України та Молдови до електричних систем UCTE було представлено та погоджено, що його має бути надано на розгляд та погодження до Керівного Комітету UCTE у вересні 2007 року. Важливо забезпечити координацію цієї роботи з проектом TACIS щодо підтримки поступового приєднання України до електричних Транс-Європейських Мереж, виконання якого триває, а також забезпечити зв'язок з більш широким дослідженням щодо можливості синхронізації систем UCTE та IPS/UPS.

Після подання заявки Україною на приєднання до Договору Енергетичної Співдружності, Комісія представила узагальнюючий звіт із статусу енергетичного сектору України та можливості розширення Енергетичної Співдружності до України на Зустрічі Міністрів Енергетичної Співдружності 29 червня 2007 року. Міністерська Рада зобов'язала Комісію продовжити координацію можливого приєднання України до договору Енергетичної співдружності.

3. РОБОЧА ГРУПА З ПИТАНЬ БЕЗПЕКИ ЕНЕРГОПОСТАВОК ТА ТРАНЗИТУ ВУГЛЕВОДНІВ

Протягом 2006 року двома сторонами було підготовлено та погоджено список проектів у галузі електроенергетики, нафти та газу на 2007 рік. Міжнародні Фінансові Інституції надали суттєве фінансування для виконання цих проектів. Сторони планують забезпечити фінансування інших проектів, узгоджених до кінця 2007 року. Ці проекти включають частину вимірювальних станцій нафти та газу на кордонах України.

Попередній аудит газотранспортної системи України було завершено в рамках фінансованої Євросоюзом технічної допомоги, яка визначила потребу у вагомих інвестиціях, що оцінюються на рівні €2,500 мільйонів протягом періоду 2007-2013 років. В даний час проводиться робота з визначення списку необхідних інвестицій для їх подальшого розгляду на конференції за участю Міжнародних Фінансових Інституцій, таких як ЄІБ, ЄБРР та Світовий Банк, фінансових організації приватного сектору, України та національних фінансових установ країн членів ЄС, а також країн, які не є членами ЄС, що може відбутися наприкінці 2007 на початку 2008 року. У відповідності до положень МП, сторони також погодилися організувати спільний моніторинг прогресу, досягнутого в рамках реабілітації газо- та нафтогазотранспортної системи України.

За результатами технічної допомоги, фінансованої ЄС, щодо аналізу різних варіантів можливої відповідності законодавства України чинному законодавству ЄС в сфері запасів нафти, було розроблено проект закону, який має бути ухвалено до кінця 2007 року. Після ухвалення, Українська сторона надасть Комісії копію закону для детального аналізу щодо відповідності до *acquis* ЄС.

Проект Гвіннінгу щодо розвитку спроможності ВАТ „Укртранснафта”, як установи відповідальної за розробку механізму створення запасів нафти, зараз знаходиться на етапі підготовки. Передбачено, що на наступному етапі Україна створить Агентство з управління запасами нафти. Крім того, на запит ВАТ „Укртранснафта”, Комісія надасть технічну допомогу, що стосуватиметься можливостей реструктуризації управління та фінансування компанії.

За результатами фінансованого ЄС проекту технічної допомоги, що продемонстрував комерційну привабливість продовження нафтопроводу Одеса-Броди до Плоцька в центральній Польщі, сторони визнають необхідність подальшого просування цього важливого інфраструктурного проекту. Нещодавно було зроблено крок вперед щодо розширення Україно-Польського Спільного Підприємства з тим, щоб включити Азербайджан, Грузію, Казахстан та Литву.

Після офіційного відкриття Метрологічного Центру Газу у Боярці в грудні 2006 року, продовжується робота щодо забезпечення повного функціонування Центру. Продовжуються дискусії щодо надання Центру регіонального виміру, а також очікується подальша робота з розширення послуг Центру на сферу метрології нафти та нафтопродуктів, а також надання відповідних навчальних послуг.

На запит Міністерства палива та енергетики України, розпочала роботу команда експертів, що надаватимуть технічну допомогу та дорадчі послуги з питань вуглеводнів та інших енергетичних питань.

На запит Ради Національної Безпеки та Оборони України, Комісія в даний час розробляє проект технічної допомоги щодо співробітництва в галузі статистичних та прогнозних методологій, а також моделей енергетичних балансів.

4. РОБОЧА ГРУПА ЩОДО ВИГУЛЬНОГО СЕКТОРУ

Підготовку проекту підтримки політики у вугільному секторі, початок якого заплановано на кінець 2007 року, було завершено протягом засідання робочої групи 23 березня 2007 року. Проект матиме три цілі, а саме:

- Забезпечити подальшу розробку та удосконалення секторальної програми для вугільної галузі на період з 2007 по 2016 роки, зважаючи на ту роль, яку відіграє вугільна промисловість в стратегії безпеки енергопостачання України, а також враховуючи поточні економічні реформи та соціальні зобов'язання уряду;
- Забезпечити різних учасників можливостями та засобами щодо впровадження програми з реформування вугільного сектору;
- Покращити безпеку видобування вугілля.

Проект складатиметься з п'яти компонентів, а саме;

- Інституційне посилення гірничо-видобувної промисловості України;
- Розробка Мастер-плану розвитку вугільної промисловості України;
- Створення фонду соціального розвитку;
- Покращення безпеки праці у вугільній промисловості;
- Розробка каталогу забруднених територій.

На додаток, велику важливість питання щодо видобутку та утилізації метану з вугільних шахт було визнано обома сторонами як з точки зору захисту навколишнього середовища, так і з точки зору безпеки. З метою залучення зовнішнього інвестування для розв'язання цього питання, в даний час готується подальша технічна допомога з цього питання. Також слід і надалі досліджувати можливість співпраці у галузі чистих вугільних технологій, особливо з стосовно теплових електростанцій.

5. РОБОЧА ГРУПА З ПИТАНЬ ЕНЕРГОЕФЕКТИВНОСТІ І ПОНОВЛЮВАНИХ ДЖЕРЕЛ ЕНЕРГІЇ

На пропозицію Європейської Комісії у січні 2007 року, у березні 2007 року Рада Європейського Союзу затвердила амбіційні цілі з покращання енергетичної ефективності та просування відновлювальних джерел енергії. Ці цілі включають зменшення викидів парникових газів щонайменше на 20% у порівнянні з 1990 роком, досягнення рівня 20% енергозбереження у порівнянні з розрахунками станом на 2020 рік, та зобов'язання досягти 20% частки відновлюваних джерел енергії в загальному балансі енергоспоживання ЄС в термін до 2020 року.

В цьому контексті, визнаючи великі можливості щодо енергозбереження в Україні та з метою виконання положень МП, за результатами другої зустрічі робочої групи у лютому 2007 року в даний час розробляється дорожня карта з енергоефективності, використання відновлюваних джерел енергії та заходів з метою вирішення проблем зміни клімату, дотримуючись початкового акценту на розробці ініціатив щодо покращання енергоефективності в будівлях та забезпечення постійного обміну інформацією про проекти з енергоефективності та впровадження відновлюваних джерел енергії.

В цьому контексті, в рамках програми TAIEХ (Інструмент Технічної Допомоги з Обміну Інформацією) 9 липня 2007 року відбулись семінари для посадових осіб України щодо „фінансових інструментів наявних для сприяння енергозбереження та відновлюваних джерел енергії в Україні” та 17 липня 2007 року - щодо „політичних питань та практичних деталей підвищення стандартів енергоефективності в будівлях в Україні та приведення їх до рівня чинних стандартів ЄС”.

6. Підтримка Комісії

У відповідності до положень ЄІДП 2007 року (Європейський Інструмент Добросусідства та Партнерства) Національної Програми Дій для України, енергетичний компонент буде впроваджуватись у формі програми підтримки політики в даному секторі (включаючи бюджетну підтримку сектору), за умови виконання всіх передумов у даній галузі.

Надання такої допомоги буде пов'язано із виконанням контрольних точок в контексті положень енергетичного компоненту Плану Дій ЄС-Україна. Із загального бюджету Національної Програми Дій ЄІДП 2007 року для України, в 142 мільйони ЄВРО, обсяг допомоги, пов'язаної із енергетичним сектором, становитиме 87 мільйонів ЄВРО.

У цьому контексті, у відповідності до другого параграфу Першого спільного звіту ЄС-Україна про хід реалізації положень МП та Пам'ятної Записки, підписаної 14 вересня 2006 року, обидві сторони визнають важливість інвестицій у нафтову та газову інфраструктуру, зокрема з метою обліку потоків нафти та газу на міжнародних кордонах України для покращення прозорості та з метою модернізації існуючої інфраструктури транзиту.

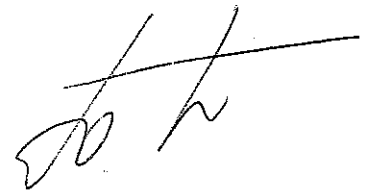
Складено у м. Києві 14 вересня 2007 року:

Андріс Пієбанге
Комісіонер ЄК з питань
енергетики

Беніта Ферраро-Вальднер
Benita Ferrero-Waldner
Комісіонер ЄК з питань
зовнішніх відносин та
Європейської Політики
Добросусідства

Юрій Бойко
Міністр палива та
енергетики України